

Teknik Eleman Sorunumuz

Sedat ÖZKOL
Dr. Yük. Müh.

Temel Sanayiini kuramamış bir ülkede toplumsal kalkınmanın gerçekleştirildiğinden söz açılması, göz boyamadan, lâf ebeliğinden ve beyin yıkamadan başka bir şey olamaz. Asırlardır süregelen dış sömürüyle toplumsal gelişimleri devamlı olarak engellenmiş, yavaşlatılmış ve çarpıtılmış olan geri bırakılmış ülkelerin gerçek kalkınmalarını toplumcu açıdan başlatabilmeleri ve dış sömürü güçlerine bağımlılıktan kurtulabilmeleri için yatırımlarla iş gücünün tarım ve turizm gibi sektörler yerine sanayi sektöründe yoğunlaştırılmaları, sanayi sektörüne kaydırılmaları gereklidir. Sanayi sektöründeki yatırımların verimli bir şekilde kullanılmaları ve toplumcu açıdan hazırlanmış bir kalkınma plânının hedeflerine ulaşabilmesi ise ancak ve ancak kaliteli bir teknik eleman kadrosunun, bir teknik ordunun varlığıyla mümkündür. Bu bakımdan teknik elemanların eğitimi ve yetiştirilmeleri için yapılan yatırımlar, bir yerde sanayi sektörüne doğrudan doğruya yapılan yatırımlar arasında sayılabilirler. Teknik ordunun, yani mühendis, mimar, tekniker, teknisyen ve sanatkârların toplumcu açıdan hazırlanan kalkınma plânındaki dengeli talebe uygun olarak arttırılmaları ve de eğitilmeleri sayesinde sinai kalkınma gerçekleştirilecek ve dışa bağımlı bir ekonominin zorunladığı gerilikten de kurtulunacaktır. Teknik Ordunun, nitel ve nicel bakımdan, toplumsal kalkınmanın temel öğelerinden biri olduğu gerçeği kesinlikle ispatlandığı halde Yurdumuzda teknik orduya gereken önem verilme-

mekte, teknik elemanların yurt sorunlarına eğilmeleri, ışık tutmaları, köklü çözümler getirmeleri Anayasaya aykırılığı söz konusu kararnamelele sürekli olarak engellenmekte, teknik ordu ancak dış sömürü güçleri ile montaj sanayiinin belirlediği bir talebe uygun olarak sınırlı bir şekilde geliştirilmekte, bir kelimeyle bilinçsiz, güdük ve etkisiz bırakılmak istenmektedir.

T. C. Başbakanlık Devlet Plânlama Teşkilâtı tarafından temelde özel sektörü geliştirmek amacıyla hazırlanmış ikinci beş yıllık kalkınma plânında teknik elemanlara ilişkin olarak verilen sayısal bilgiler yurdumuzdaki teknik ordunun büyüklüğünün toplumcu olmayan bir ekonominin belirlediği talebi dahi tatmin edemediğini, toplum yararına işlemediği kesinkes saptanmış günümüz düzeni içerisinde bile teknik eleman talebi ile teknik eleman arzı arasındaki açığın yıldan yıla büyük bir hızla büyüyeceğini açıkça göstermektedir. Ayrıca her mühendise düşen teknisyen ve sanatkâr sayılarının artmaları gerekirken, bu değerler sürekli olarak azalmaktadırlar. Bu olumsuz gelişimin etkisiyle mühendislerin büyük bir kısmı çok kereler teknikerlere verilebilecek, teknikerler tarafından yerine getirilebilecek görevlerde çalıştırılmakta, böylece mesleki gelişimleri engellenen Türk Mühendislerinin önemli projeleri yükümlenmeleri olanakları ortadan kaldırılarak nitelikleri, ehliyetleri, tecrübe ve bilgileri çok su götürür yabancı mühendisler «uzman» tanımıyla yurda sokulmakta, bu sözüm ona «uz-

TABLO I

Yıl	Mühendis Sayısı	Teknisyen Sayısı	Sanatkâr Sayısı	Teknisyen / Mühendis	Sanatkâr / Mühendis
1955	9 600	19 100	692 160	2.0	72.1
1960	15 123	23 500	933 840	1.5	61.0
1965	20 132	33 620	1 235 062	1.6	61.0

(Kaynak: İkinci Beş Yıllık Kalkınma Plânı)

man»lara Türk Mühendisleriyle kıyaslanamıyacak ücretler ödenmektedir. Tablo 1 mühendis, teknisyen ve sanatkârlar arasındaki dengesizliğin giderek daha da bozulduğunu ortaya koymaktadır:

Görülüyorki 1955 yılında 1 mühendise 2 teknisyen ve 72,1 sanatkâr düşerken, 1965 yılında bu değerler sırası ile 1.5 ve 61.0 a inmişlerdir. Oysa 1955 yılındaki teknisyen; mühendis ve sanatkâr: mühendis oranları dahi tatminkâr değillerdi. 1955-1965 yılları arasındaki 10 yıllık sürede teknisyen ve sanatkârların artış hızının mühendislerin artış hızından daha fazla olmaları gerekirken durum bunun tersi olmuştur. Mühendislerin sayısı % 111, teknisyenlerin sayısı % 76 ve sanatkârların sayısı ise % 78 artmıştır. Dolayısı

ile mühendis, teknisyen ve sanatkârlar arasındaki dengesizlik giderek büyümektedir.

Tablo 1 Mühendis, teknisyen ve sanatkârların sayısal olarak arttıklarını belgelemekte ise de, bu artışlar Türkiye'nin dışa bağımlı ekonomisinin belirlediği teknik eleman talebini karşılamaktan dahi çok uzaktırlar. 1960 yılında sadece kamu sektöründeki imalat sanayiinin çeşitli alt sektörlerinde toplam mühendis açığı % 30 a, teknisyen açığı % 30 a, ustabaşı açığı % 24 e ve vasıflı işçi açığı ise % 17 ye yükselmisti. Devlet Plânlama Teşkilâtının İkinci Beş Yıllık Kalkınma Plânından alınan değerlerle hazırlanmış bulunan Tablo II, bu açığın önümüzdeki yıllarda korkunç bir hızla büyüyeceğini göstermektedir.

TABLO II

	Meslek	1967	1970	1977	1982
Talep	Mühendis	25 500	33 700	63 200	94 800
Arz	»	16 900	20 800	31 900	39 000
Açık	»	8 600	12 900	31 300	55 800
Talep	Teknisyen	42 600	60 400	142 500	261 400
Arz	»	35 900	40 400	54 600	72 200
Açık	»	6 700	20 000	87 900	189 200
Talep	Sanatkâr	1 387 000	1 782 900	2 894 600	4 129 700
Arz	»	1 286 000	1 391 400	1 761 200	2 263 700
Açık	»	101 000	337 500	1 133 400	1 666 000

(Kaynak: İkinci Beş Yıllık Kalkınma Plânı)

Tablo II, 1967 yılında 8 600 olan mühendis açığının 1982 yılına 55 800 e, 6 700 olan teknisyen açığının 189 200 e ve 101 000 olan sanatkâr açığının 1.866 000 e yükseleceğini göstermektedir. Görülüyor ki toplum yararına işlemediği kesinkes belgelenmiş bir ekonomik yapı içerisinde dahi teknik eleman talebi karşılanamamaktadır. Bir yerde bu sayıların dışa bağımlılığımızı haklı göstermek, dışa bağımlılığımıza gerekçe hazırlamak

amaçları ile abartılabileceklerini düşünecek bile, teknik ordunun gereken hızla büyümediğini, büyütülmediğini kabul etmek zorundayız.

Teknik eleman talebi ile teknik eleman arzı arasındaki açığın bu şekilde büyümesine rağmen, İkinci Beş Yıllık Kalkınma Plânında teknik ve fen eğitimde öngörülen kamu yatırımları çok yetersizdir. Tablo III bu yatırımlar hakkında bilgi vermektedir.

TABLO III

TEKNİK VE FEN EĞİTİMİNDE YATIRIMLAR (Milyon T.L.)

1968-1969	1969-1970	1970-1971	1971-1972	1972-1973
101.2	88.5	107.5	154.3	165.3

(Kaynak: İkinci Beş Yıllık Kalkınma Plânı)

Yukarıdaki tabloya göre, 1968-1973 yılları arasında teknik ve fen eğitimindeki yatırımlar % 33 artmaktadır. Oysa aynı süre içerisinde sadece mühendis talebi % 45 artmaktadır.

Kalkınma Plânlarımızın toplumcu açıdan hazırlanmayışı ve kamu yatırımlarının gerekli alanlarda kasıtlı olarak kısıtlanmaları nedeni ile, teknik eleman açığı büyük bir hızla büyüyünce aklı evveller tarafından özel teşebbüse yeni olanaklar, yeni kolaylıklar, yeni kâr fırsatları sağlanarak özel mühendis okullarının açılması teşvik olunmaktadır. Böyle bir tutumun olumlu sonuçlar yaratmak bir

yana, teknik eleman sorununu daha da güçleştireceği, güçleştirdiği ortadadır. Bilindiği gibi özel mühendis okullarının bina, teçhizat ve öğretim elemanı için yaptıkları yatırımlar, kamu sektöründeki aynı cins yatırımlara kıyasla çok yetersizdirler. Örneğin İstanbul Teknik Üniversitesinde bir yüksek gerilim laboratuvarı için yapılan yatırım bir çok özel mühendis okulunun açılması için gerekli olan ilk yatırımdan daha fazladır. Devlet Teknik Üniversite ve Yüksek Okullarında öğrenci başına yıllık cari harcamalar, özel mühendis okullarında bir öğrenciden talep edilen ücretlerin bile çok üzerindedir. Tablo IV bu gerçeğe ışık tutmaktadır.

TABLO IV

1968-1972 Döneminde Yüksek Teknik Öğretimde Öğrenci Başına Maliyet Standartları (1965 Fiyatları ile)

Kapasite Yaratmak için Dönem Süresinde Toplam Bina yatırımı	Kapasite Yaratmak için Dönem süresinde Toplam Teçhizat Yatırımı	Yıllık Onarım ve Yenileme Yatırımı	Yıllık cari Harcamalar
7.500 TL.	7.500 TL.	~ 400 TL.	8.000 TL.

(Kaynak: İkinci Beş Yıllık Kalkınma Plânı)

Görüldüğü gibi 1968-1972 yılları arasında öğrenci başına her yıl 11.400 TL. ek yatırım yapılmaktadır. Devlet Teknik Üniversite ve Okullarında daha önceki yıllarda yapılmış olan milyonlarca liralık yatırımlar da göz önünde tutulacak olursa öğrenci başına maliyetin her yıl için 11.400 TL. nin çok üzerinde olacağı ortaya çıkar. Oysa Özel Mühendis Okullarında gündüz öğrencilerinden genellikle her yıl için 5000 TL. ve gece öğrencilerinden ise 3000 TL. alınmaktadır. Bu değerler kamu sektöründeki yıllık ek yatırımlardan, yani 11.400 TL. dan çok azdır. Sermaye sahiplerinin öğrencilerden aldıkları paraların önemli bir kısmını yatırımlarının kârı olarak gördükleri ve bu kârı başka bir faaliyetin yatırımı olarak işleme soktukları hatırlanacak olursa, özel mühendis okullarında öğrenci başına ek yatırımın 3000 TL. nin bile altına düşeceği ortaya çıkar. Bu koşullar altında özel mühendis okullarının devlet mühendislik o-

kulları ile aynı seviyeye ulaşmaları ve gerçek mühendis ya da mimar yetiştirmeleri tamamen imkânsızdır. Dolayısıyla özel mühendis okulları ile devlet mühendislik okulları arasındaki nitelik farkını ortadan kaldırmanın ve bu kurumları eşitlemenin tek çaresi devlet mühendislik okullarını giderek yozlaştırmak ve özel mühendis okulları seviyesine indirmektir. Her yeni açılan özel mühendis okulunun devlet mühendis okullarındaki öğretim üyelerini cazip ücretlerle kendi saflarına çekmeleri ve bilim adamlarımızın toplum yararına değerlendirilebilecek zaman ve bilgilerine para ile sahip çıkmaları, el koymaları bu yozlaşmayı gerçekleştirmenin ilk adımlarıdır.

Buraya kadar verdiğimiz bilgilerin ışığı altında varmamız gereken zorunlu sonuçları şu şekilde özetleyebiliriz:

1. Asırlardır süregelen dış sömürü ile toplumsal gelişimi baltalanmış ve çarpıtılmış

olan Türkiye'de çok belirgin bir teknik eleman sorunu vardır.

2. Türkiye'deki teknik ordunun hem nitel hem de nicel gelişimi kasıtlı olarak baltalanmakta, Türk Mühendis ve teknisyenlerinin mesleki ilerleme olanakları, dış baskıların etkisi ile, birer birer ortadan kaldırılmaktadır.

3. Kamu yararına çalışmadığı apaçık olan günümüz ekonomik yapısı içerisinde beiren teknik eleman talebinin özel mühendis

okulları yolu ile sunî bir şekilde tatmini teşvik olunmaktadır.

4. Türkiye'deki teknik ordunun, yani mühendis, mimar, tekniker, teknisyen ve sanatkârların bu olumsuz gelişime karşı çıkmaları, bir bütün halinde yurt ve kendi çıkarlarını savunmaları zamanı gelmiştir. Toplumcu kalkınmanın temel ögesi olan teknik ordu artık bilinçli, disiplinli bir şekilde eylem ve direnime geçmek zorundadır.

T İ M Y A D'dan bildirilmiştir.

Odamızın 2426 ve (TİMYAD) ın 179 sicil numarasında kayıtlı Sayın Meslekdaşımız **(BUĞRAHAN OKATAN)** ı kayp eylediğimizi üzümlere duyurur, kederli ailesine baş sağlığıyla büyük sabırlar ve merhuma da bol, bol mağfiretler dileriz, ailesiyle bütün meslekdaşlarımıza taziyetlerimizi sunarız.

Merhum 1962 yılında (TİMYAD) a katılarak 26 taksit ödemiş, sekiz senede (260.000 TL.) yani ayda (2.90 TL.) ödeyerek aylık yatırımının (3400) ve tüm yatırımının da (38) katını almıştır.

Aynı şartlar altında bir sigorta şirketine yazılmış olsaydı, aylık yatırımın (215) ve tüm yatırımının da ancak (2.2) katını alabilecek idi.

Odamızın büyük bir sosyal kuruluşu olan (TİMYAD) a bütün oda üyelerinin katılması kendi menfaatları gereği olduğunu hatırlatırız.

Odamız yeni seçilen Yönetim kurulunun da daha ilk toplantılarında, Odamız üyelerinin (TİMYAD) a da üye olmaları için (T.M.H.) yoluyla uyarı ve çağrıda bulunmağa karar verdiklerini memnulukla işitmiş bulunuyoruz.

Bu vesileyle de, Yönetim Kurulumuza (TİMYAD) a karşı bu yeni ilgi ve daima gösteregeldikleri ilgiler ve (TİMYAD) ın Odamız üyelerine daha yararlı olması için yaptıkları yardımlardan ötürü her zaman tekrarladığımız, şükran ve minnetlerimizi sunmağı en büyük bir görev telakki ederiz.

(TİMYAD) 1969 yılında (6) ve bu yılda (3) üyesine ONARBİN lira ödemiş olmanın sevinciyle, bütün inşaat mühendislerini bu sosyal hizmete katılmağa davet eder.

Halen 31/3/1970 tarihi itibariyle kayıtlı üye sayımız (800) ü bulmuştur.

**Türk İnşaat Mühendisleri
Yardımlaşma Derneği**

TÜRKİYE İNŞAAT MÜHENDİSLİĞİ TEKNİK KONGRE STATÜ DEĞİŞİKLİĞİ 16. GENEL KURUL KARARI :

Ek. 11 için değiştirilen hususlar :

1. metinde : Bozuk ve anlaşılmaz ifadeler olduğundan, bu bölümde dil bakımından düzeltme yapıldı.
2. » : Halen işlemez durumda olan «İhtisas Komitesi» ifadesi kaldırıldı.

3. » : Diğer ifadeler aynen bırakıldı.

Komisyonumuz metinde dil bütünlüğünü sağlamak için bu Yönetmeliğin yürürlükte bulunan diğer maddelerinin de Yönetim Kurulu tarafından anlam değiştirilmeksizin Türkçeleştirmesini önerir.